

do 18. leta svoje dobe! Izvzeti od obiskovanja teh učilnic naj bi bili le oni, ki so si že izvolili določen poklic in se morejo izkazati, da v utrjenje svojega poklica obiskujejo kako strokovno šolo. Pri tem bi imela zavladati ostra kontrola, natančno nadziranje šolskega obiskovanja in ob zanikarnosti bi bilo v nje odpravo upotrebljati energičnih sredstev. Taka institucija bi sigurno ugodno vplivala tudi na šolski obisk in vedenje šolske mladine v pred širinajstletni dobi.

Delavnost države se pa omejuje le na odbojno ali nasprotno delovanje ter se prav malo nanaša na ono, kar v vzgoji imenujemo podporo ali pripomoč. Zato pa tudi vidimo, da njeni uspehi malokdaj ustrezajo namenu, kar se o šolski vzgoji nikakor ne more trditi. V tem oziru ne bi torej nikdar mogli vzgoje prepuščati izključno le državi. Glavna razlika se nahaja v nekem mehanizmu, po katerem vzgaja država po določenem načrtu, česar bi šola pravzaprav ne smela storiti, zakaj ona se ozira v prvi vrsti na posebnosti in na harmonično izobrazitev dece. A tu gre omenjati, da se ta mehanizem tudi iz šole ne da popolnoma odpraviti. To izvira od tod, ker smo v obrazovanju čudi ali prirodnega svojstva otrok še prav malo poučeni, in to v kljub temu, da pouk in vzgoja vedno bolj napredujeta in da so uspehi vedno izdatnejši. Notranjost človeškega duha je pač ona zagonetka, ki se ne da tako lahko razvozljati, in vse, kar se godi v otroški duši, ima le slab odsev na vnanjost človeški. Dandanes še ni najti pozitivnega predpisa, po katerem bi postali otroci n. pr. previdni, slušni, darežljivi, zadovoljni, milosrčni itd. Dokler pa ne dospe dušeslovje in na to se oslanjajoče vzgojevanje otroškega srca do one stopnje sovrčnosti, na kateri se bo moglo neovrgljivo dokazati postanek, smer in izobrazba duševnih svojstev, dotlej bo pogrešala vzgoja še precejšnega dela popolnosti. In če smo prisiljeni ta nedostatek priznati v pedagogiki, tem manj povoljna mora biti potem ona vzgoja, ki nam jo podaja država.

Šola naj otroku položi temelj, da postane nekoč dober član človeške družbe. Tega naj se privadi po združenem življenju z učiteljem in součencem. Iz šolskega življenja naj se tedaj razvije zmožnost poznejšega pravega vedenja v raznih razmerah življenja!

Šola more vse življenje mladine obračati v njeno korist. A to pa more dognati le učitelj s svojo lastno vplivajočo osebo! — Učitelj bodi vsem učencem vse: oče, mati, duhovnik in gosposka! In to jim tudi lahko je, ako ima le potrebno veljavo, srce polno ljubavi do izročene mu dece in pa neomejeno pravico — odgojitelja.

Učitelj si pridobi pravo veljavo po lastnem vedenju v pričo ljudstva in mladine. Če mu pa hoče kdo to veljavo hudobno kratiti — in ne manjka se takih hudobnežev! — potem naj brezobzirno nastopi zakonito pot — in najti mora pravico! Tu se nudi gosposki najlepša prilika, čuvati ugled učitelja in s tem — prospeh šole. —

Učitelji morajo sami delati na to, da je njihova oseba v otroških krogih merodajna! Beseda učiteljeva bodi otroku sveta, bodi mu evangelij! Šola pa bodi deci vsekdar svetišče, kjer imata vladati dostojnost in lepovednost.

Karkoli stori otrok, naj stori z dobro voljo in ravno zaradi dobrega! Šola uči otroke spoznavati zle posledice hudih dejanj, da se jih bodo vedeli pozneje izogibati...

Le tista morala kaj velja, ki izvira iz ljubezni do bližnjega. Kjer vlada prava morala med mladino, tamkaj se gradi močan temelj človeški družbi!

Vsaka ljudska šola bodi ognjišče prave odgoje — človeštva. Tega naj si je svest vsak učitelj, a to naj upoštevajo tudi drugi činitelji!

Če vsi ti činitelji pri ljudski vzgoji vzajemno delujejo in če je učitelj povsem mož na svojem mestu — to je pač prvi pogoj! — potem pač ne morejo izostati blaženi sadovi ljudskošolske vzgojevalne delavnosti! —

Armin Gradišnik.

Vzpored

slavnostnih prireditev povodom odkritja
Prešernovega spomenika
dne 10. septembra 1905 v Ljubljani.

Ob 10. uri dopoldne se zbero društva in odposlanstva pred »Narodnim domom«.

Ob polu 11. uri dopoldne odkorakajo društva in odposlanstva v določenem redu po Franc Jožefovi cesti in Prešernovih ulicah na slavnostni prostor, kjer

ob 11. uri dopoldne zapoje ljubljanska pevska društva pod vodstvom koncertnega vodje profesorja Mateja Hubada Ant. Nedvědovo kantato „Slava Prešernu“.

Po kantati govori član odbora dr. Ivan Tavčar slavnostni govor, nakar se odkrije spomenik.

Nato se vrste govori slovanskih odposlancev.

Končno prevzame, po odboru pozvan, župan Ivan Hribar spomenik v last in varstvo mestne občine ljubljanske in pevska društva zapoje po Kamilu Mašku uglasbeno Prešernovo pesem »Strunam«.

Društva in korporacije odkorakajo potem v poklonstvenem pohodu mimo spomenika po Sv. Petra cesti, čez Jubilejski most, po Kopitarjevih ulicah, Vodnikovem trgu mimo Vodnikovega spomenika, čez Mestni, Stari trg in Sv. Jakoba trg, po Trubarjevih ulicah, po Bregu čez Turjaški trg, po Gosposkih ulicah, po iztočni in severni strani Kongresnega trga, po Šelenburgovih ulicah, po Knaflovih ulicah mimo Valvazorjevega spomenika in po Bleiweissovi cesti pred »Narodni dom«.

Ob 7. uri zvečer: komersi v »Narodnem domu«, hotelu »Ilirija«, hotelu »Lloyd« in v gostilnici »pri Novem svetu«.

V Ljubljani, meseca avgusta 1905.

Odbor za postavljenje „Prešernovega spomenika“.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1599.

Kranjsko.

Na enorazredni ljudski šoli na Suhorju se razpisuje s tem učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do dne 10. septembra 1905.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 9. avgusta 1905.

Št. 1598.

Na enorazredni ljudski šoli na Ostrožnem brdu se razpisuje s tem učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do dne 10. septembra 1905.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 9. avgusta 1905.

Listnica uredništva.

Prejeli smo izvirno poročilo o VII. štajerski deželni učiteljski skupščini, ki ga priobčimo prihodnjič. Danes nam je zmanjkalo prostora. Iz tega vzroka smo morali odložiti tudi več drugih člankov in dopisov, ki pridejo polagoma na vrsto.